

## Torah from Around the World

---

*Wie een ander gunstig beoordeelt zal zelf gunstig beoordeeld worden.*

*Talmoed, Sjabbat 127b*

---

Sjabbat 4 maart 2023/ 11 Adar 5783, **Sjabbat Zachor**, Tetsawe, Sjemot /Exodus 27:20 - 30:10

Tanach blz. 165 - 172

2de sefer: Dewariem 25:17 - 19

Tanach blz. 401

Haftara: I Sjmoe'el 15:2 - 34

Tanach blz. 568-570

Vertaler: Paula Reisner

Commentaar: **Rabbijn Mary L. Zamore** is directeur van [Women's Rabbinic Network](https://www.women'srabbinicnetwork.org/).

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/what-holy-god-each-us>

---

## Wat is "gewijd aan de Eeuwige"? - Ieder van ons

In de tweede eeuw reisden Rabbi Sjim'on bar Jochai en Rabbi Eliëzer, zoon van Rabbi José vanuit de Galil naar Rome om te pleiten voor een intrekking van een koninklijk edict, dat Sjabbat, besnijdenis en de wetten van rituele reinheid verbood. Tijdens hun verblijf daar wonnen ze het vertrouwen van de keizer door het genezen van de ziekte van zijn dochter en ze werden uitgenodigd om een beloning te kiezen uit de koninklijke schatkist. Ze stuitten daar op het eigenlijke geschreven edict, verzochten dit als hun beloning en scheurden het prompt door, waardoor het teniet werd gedaan (BT, Me'ila 17a-b). De Talmoed vermeldt dat

Rabbi Eliëzer, terwijl hij in de schatkamer was, ook de massief gouden hoofdband zag, de *tzitz*, ooit gedragen door de Hogepriester: "Ik zag het [in de schatkamer] in de stad Rome en "Kadoosj l'Adonai, aan de Eeuwige gewijd," stond in één regel erop geschreven." (BT, Shabbat 63b)



Hoe ontmoedigd moeten de twee rabbijnen zijn geweest, toen ze getuige waren van de buit van Jeruzalem, opgeslagen in de schatkamer van de keizer! Toen de Tweede Tempel werd verwoest door de Romeinen in 70 CE, werd het hele interieur geplunderd. De Romeinen koesterden de hoofdband en andere gewaden en ceremoniële voorwerpen vanwege hun waarde als edele metalen en edelstenen; Joden waardeerden ze als instrumenten van onschatbare waarde voor het brengen van offers door Tempelpriesters, als de weg naar een heilig leven zoals door God opgedragen.

Gericht op de benodigdheden voor de Misjkan, de draagbare tabernakel, omvat sidra Tetsawe de gedetailleerde instructies voor het maken van de priesterlijke gewaden. Deze sidra beschrijft de puur gouden band, welke de Hogepriester, eerst Aharon en daarna zijn opvolgers, aan hun tulband droegen. De woorden "aan de Eeuwige gewijd" waren gegraveerd op de hoofdband die hun voorhoofd sierde (Sjemot 28:36). God droeg op: "Bevestig deze voor op de tulband met een koord van blauwpurperen wol. Door de rozet voortdurend op zijn voorhoofd te dragen neemt Aharon de schuld van de Israëlieten op zich wanneer zij tekortschieten bij het brengen van hun heilige gaven; dan worden deze door de Eeuwige aanvaard." (Sjemot 28:37-38).

Rasji (Frankrijk, 11e eeuw) spreekt over het verwijderen van zonden en legt uit dat de hoofdband werd gedragen om onrechtmatigheden te verzoenen die de offers anders onaanvaardbaar zouden hebben gemaakt (Rasji op Sjemot 28:38). De Rasjbam (Frankrijk, 12e eeuw) verduidelijkt deze *pasoeik* verder: "de specifieke zonden waarnaar hier wordt verwezen, zijn onopzettelijke overtredingen ...." Deze opmerkingen verklaren de functie van de hoofdband, maar de woorden "aan de Eeuwige gewijd" zijn nog steeds verwarrend.

Het is gemakkelijk aan te nemen dat "aan de Eeuwige gewijd" de verheven status van de Hogepriester aanduidt. Hij was echter niet wezenlijk heiliger dan iemand anders. Zeker, de priesterlijke klasse had een zegenbrengende rol in de gemeenschap met de Hogepriester aan de top van deze maatschappelijke en religieuze structuur. Toch was het zijn functie om heilige handelingen te bespoedigen, niet om persoonlijk voordeel te halen uit zijn positie. Wat betreft de *tzitz* 'te allen tijden' op Aharon's voorhoofd (Sjemot 28:38), verheldert Rasji dat de Hogepriester bij het dragen hierop geconcentreerd moest zijn en op de heiligheid van zijn handelingen. De moderne commentator Aviva Zornberg leert: "... een *koheen* zijn is

zowel een dienende rol vervullen, zich onderwerpen aan een superieure kracht, als een aristocraat zijn, zich bewust van de macht die hij belichaamt." (The Particulars of Rapture, p. 363)

Zornberg citeert deze uitspraak als een weerspiegeling van de zware verantwoordelijkheid van denken en handelen: "De gewaden van de Hogepriester geven hem niet minder angst dan glorie. Uiteindelijk is het niet alleen de diadeem [*tzitz*], welke 'gewijd aan de Eeuwige' moet zijn, maar ook zijn drager." (p. 369) Daarom is de tekst bedoeld als onderwijzing, niet als beschrijving.

De Zohar (Kabbalistische tekst, 13e eeuw) geeft een andere invulling aan "gewijd aan de Eeuwige" en beschrijft het object van de tekst als de persoon die is gekomen om een offer te brengen. Volgens de Zohar zou de zin vanaf de hoofdband van de Hogepriester worden geprojecteerd op het gezicht van de persoon die voor hem stond. Als dit gebeurde gaf dit aan, dat de persoon rechtvaardig was. Als er geen weerspiegeling van "gewijd aan de Eeuwige" was, wist hij dat degene, die het offer bracht, arrogant was, niet klaar om zich aan Gods wil te onderwerpen en zijn tussenkomst nodig had. Dan bad de Hogepriester tot God om genade om de persoon te vergeven en het offer als rein te aanvaarden. (Zohar, 2:217)

De tekst in de Zohar is gebaseerd op de opmerking van Rabbi Hanina in de Talmoed: "De hoofdband van de Hogepriester verzoent arrogantie." (BT, Zevachim 88b)

Deze negatieve eigenschap wordt geassocieerd met de hoofdband van de Hogepriester, omdat in het Hebreeuws de term voor arrogantie het idioom '*azoet paniem*' is, of letterlijk 'kracht van het gezicht', dat het beeld van voorhoofd oproept (Vajikra Rabba 10:6).

Vandaag is er geen Tempel, geen Hogepriester, geen behoefte aan de gouden hoofdband om naar heiligheid te streven. Laten we ons in plaats daarvan voorstellen dat de zin "gewijd aan de Eeuwige" uit elk voorhoofd van ons schijnt. Deze woorden zijn veel waardevoller dan puur goud of kostbare edelstenen, want ze weerspiegelen Gods licht en dagen ons uit om ons te gedragen op manieren die de heiligheid in onszelf en in anderen eren.